

NOTITIE

Onderwerp	Toelichting rivier verruimende maatregelen Stadsblokken Meinerswijk
Project	Masterplan Stadsblokken Meinerswijk
Opdrachtgever	Kondor Wessels Projecten
Projectcode	101092
Status	Definitief
Datum	2 oktober 2018
Referentie	101092/18-014.916
Auteur(s)	R. Lohrmann
Bijlage(n)	-

---

1 AANLEIDING

De Arnhemse gemeenteraad heeft op 18 december het Masterplan Stadsblokken-Meinerswijk vastgesteld. Een Masterplan gelegen in de uiterwaard van de Neder-Rijn. Tijdens die raadsvergadering zegde de toenmalige wethouder König de raad toe dat er aan het ontwerpbestemmingsplan voor het gebied een notitie wordt toegevoegd waarin, in begrijpelijke taal, de genomen en te nemen maatregelen en de mogelijke scenario's bij hoge waterstanden worden omschreven. Middels deze notitie komt Kondor Wessels Projecten (KWP), ondersteund door diens adviseur Witteveen+Bos Raadgevende ingenieurs B.V., aan deze toezegging tegemoet.

Allereerst schetsen wij een korte achtergrond die aangeeft waarom het noodzakelijk is om binnen de plannen te zorgen voor voldoende extra ruimte voor de rivier en welke vergunningen er nodig zijn om dit te kunnen realiseren. Vervolgens worden de uitgangspunten en hoofdlijnen van de rivierverruimingsmaatregelen geschetst. In hoofdstuk vier wordt in duidelijke taal per gebied aangegeven wat de gevolgen van de maatregelen voor gebiedsinwoners zullen zijn. In de laatste paragraaf wordt ingegaan op de uitvoerige communicatie richting belanghebbenden die KWP op het belangrijke thema water heeft bedreven.

2 ACHTERGROND

De plannen voor Stadsblokken-Meinerswijk omvatten naast programma's voor onder andere natuur en cultuur, ook een woningbouwprogramma. Woningbouw is toegestaan onder de voorwaarde dat er extra ruimte voor de rivier wordt gerealiseerd ten opzichte van de in 2015 uitgevoerde Ruimte voor de Riviermaatregelen. In 2015 hebben de toen uitgevoerde maatregelen gezorgd voor een waterstandsdeling van circa 6 cm op de rivier-as. Dit is berekend bij een extreem hoge afvoer van 16.000 m³/sec. Ter vergelijking: tijdens de situatie van 1995, waarbij een heel groot deel van Stadsblokken-Meinerswijk onder water liep, betrof de afvoer bij Lobith circa 12.000 m³/sec. Voor de huidige bewoners van het gebied zijn de maatregelen van 2015 het referentiepunt: de goede stappen die toen zijn genomen om 'een nieuw 1995' te voorkomen, mogen niet in gevaar komen door nieuwe ontwikkelingen binnen Stadsblokken-Meinerswijk.

Stadsblokken-Meinerswijk is een uiterwaard. Er mag niet worden gebouwd, tenzij Rijkswaterstaat een waterwetvergunning heeft verleend. Deze vergunning is eind oktober 2018 aangevraagd. Onderdeel van de waterwetvergunning is het beschrijven van de effecten met betrekking tot o.a. rivierkunde (er wordt in de

uiterwaard gebouwd), vigerende vergunningen, onderzoeken, beheer en onderhoud en toetsing Kaderrichtlijn Water.

De waterwetvergunning staat los van het Bestemmingsplan. Laatstgenoemde is immers de juridische vertaling van het [Masterplan](#) en wordt getoetst aan vastgesteld beleid door het college en de raad. Voor eerstgenoemde geldt dat Rijkswaterstaat de vergunningverlener is. Een verleende vergunning betekent dat KWP op alle fronten heeft voldaan aan de wettelijke eisen.

3 HOE WORDT EEN 'NIEUW 1995' VOORKOMEN?

Uitgangspunt voor aanvullende 'Ruimte voor de rivier'-maatregelen binnen de plannen voor Stadsblokken-Meinerswijk is dat er voor de bewoners van het gebied geen verslechtering ten opzichte van de maatregelen van 2015 optreedt. De maatregelen die toen werden genomen om een 'nieuw 1995' te voorkomen, blijven zo overeind. Dit is met de bewoners afgesproken.

De nieuwe maatregelen van KWP richten zich er voornamelijk op om de waterstand op de rivier-as bij extreem hoog water, 16.000 m³/sec afvoer bij Lobith, verder te verlagen ten opzichte van 2015. Daarnaast worden maatregelen genomen om de huidige bewoners goed te beschermen tegen een hoog water als in 1995, iets dat gezien klimaatverandering steeds belangrijker wordt. Ten opzichte van de referentie van 1995 gaat het gebied Stadsblokken-Meinerswijk er op vooruit. Als zich de situatie van 16.000 m³/sec bij Lobith voordoet dan zal een deel van Stadsblokken-Meinerswijk ook na de extra maatregelen onder water staan. De nieuw te bouwen woningen staan ook dan nog droog.

In nauw overleg is er sinds het voorjaar van 2017 met Rijkswaterstaat gekeken naar rivier verruimende maatregelen die zorgen voor een extra waterstandsdeling op de as van de Neder-Rijn. De maatregelen die dit mogelijk maken, zijn:

- een nevengeul onderlangs het toekomstige Meinerseiland die doorgetrokken wordt naar de Plas van Bruil en aan de westzijde doorgetrokken wordt naar de in 2015 reeds aangelegde nevengeul;
- een instroomdrempel aan de oostzijde van de nieuwe nevengeul;
- verlaging van het festivalterrein aan de oostzijde van Stadsblokken;
- verhogen van de Meginhardweg tot aan Het Heuveltje.

4 WAT BETEKENT HET ?

Vergelijking ter aanzien van 2015

Bij de aanvraag van de waterwetsvergunning vraagt Rijkswaterstaat om een zeer specifieke methode om de waterstandsdeling te berekenen. Berekend via die formule ontstaat er een waterstandsdeling van 10,2 cm op de rivier-as ten opzichte van 2015.

Maar we begrijpen natuurlijk goed dat een dergelijke berekening – waarin ook enkele hypothetische factoren zijn opgenomen – weinig betekent voor bewoners van het gebied en andere belanghebbenden. Voor hen telt met name: welke extra waterstandsdeling levert het Ruimte voor de Rivierprogramma concreet op vergeleken met de huidige, werkelijke situatie in het gebied? Daarom rekenden wij dat ook uit: vergeleken met de huidige, werkelijke situatie ontstaat er een waterstandsdeling ten opzichte van 2015 van circa 5 cm.

Vergelijking met 1995

Om optimaal transparant richting gemeente en alle belanghebbenden te zijn, is ook onderstaande vergelijking met de situatie van 1995 berekend op basis van de werkelijke situatie:

Bij De Praets gaat de waterstand omlaag met maximaal 15 mm. Bij 't Heuveltje gaat de waterstand maximaal 20 mm tot 25 mm omhoog. In de rest van Meinerswijk is de stijging 10 mm tot 13 mm. Bij de Steenfabriek

gaat de waterstand bij een Bovenrijnafvoer van 12.000 m³/s 5 mm omhoog. In grote delen van Stadsblokken daalt de waterstand met 50 mm a 60 mm.

Het realiseren van de genoemde maatregelen leidt tot de volgende nieuwe situaties voor het gebied ten opzichte van een situatie als in 1995:

- Stadsblokken (bewoners en bedrijven):
  - bewoners haven van Coers: De woonboten komen in een rustiger water te liggen. De nieuwe maatregelen zorgen voor meer geleiding van stroming via de Neder-Rijn wat ten goede komt van de situatie in de haven van Coers. De waterstand in Stadsblokken daalt circa 5 tot 6 cm;
  - bewoners De Praets: De waterstand nabij de Praets daalt circa 1,5 cm;
  - toekomstige bewoners haven van Workum. Hier geldt hetzelfde als voor de bewoners van de haven van Coers, een rustiger water en waterstandsval;
  - toekomstige bewoners Stadsblokken: Deze bewoners wonen in de extreme situaties droog;
- Meinerswijk (bewoners en bedrijven):
  - bewoners op de Neder-Rijn nabij instroomdrempel: Dit betreft twee woonboten die op de Neder-Rijn liggen. Hier komt de instroomdrempel naar de nieuwe nevengeul te liggen die zorgt voor een stroming naar de Nevengeul. De beide bewoners ondervinden geen hinder van de stroming en hun inrichting op de huidige oever wordt na aanleg weer hersteld;
  - bewoners Het Heuveltje: Deze bewoners zijn afhankelijk van een droge Meginhardweg. In de nieuwe situatie stijgt de waterstand circa 2 cm. Doordat de Meginhardweg wordt verhoogd gaan de bewoners er op vooruit omdat bij een situatie van 1995 zij droog hun huizen kunnen bereiken en de woningen beschermen;
  - bewoners Steenfabriek: Hier gaat de waterstand in de nieuwe situatie 5 mm omhoog;
  - toekomstige bewoners Meinerseiland: Deze bewoners wonen in de extreme situaties droog.

Samenvattend betekent de toekomstige situatie nadat de plannen voor Stadsblokken-Meinerswijk gerealiseerd zijn dat een situatie van 1995 zich niet meer voor kan doen omdat:

- 1 de effecten van de Ruimte voor Rivierprojecten zorgen voor een verlaging van de waterstanden van 7 tot 9 cm bij een afvoer van 12.000 m³/sec bij Lobith;
- 2 dit bij Stadsblokken nog eens met circa 5 cm verder daalt; bij het Heuveltje en De Praets iets toeneemt, circa 2 cm; bij de Steenfabriek neutraal blijft;
- 3 het verhogen van de Meginhardweg de lichte toename bij De Praets en Het Heuveltje compenseert.

Bij een scenario waarbij bij Lobith een afvoer van meer dan 16.000 m³/sec, gesproken wordt over een toekomstige afvoer van 18.000 m³/sec, zal de extra hoeveelheid water altijd via de IJssel worden afgevoerd. De Neder-Rijn wordt dus niet negatief beïnvloedt door extra afvoer van water. Dit is door Rijkswaterstaat bevestigd. Ten slotte is het ook mooi om te benoemen dat deze aanvullende Ruimte voor de riviermaatregelen bijdragen aan de waterveiligheid van heel Nederland.

Voor verder inzicht in de resultaten verwijzen wij u het rapport Rivierkundig onderzoek van Witteveen+Bos met referentie 101092/18-014.359 van 26 september 2018.

5 COMMUNICATIE MET BELANGHEBBENDEN EN GEÏNTERESSEERDEN

Water is een bijzonder belangrijk thema binnen de plannen en het is één van de onderwerpen geweest waarop KWP het meeste met belanghebbenden en geïnteresseerden heeft gecommuniceerd. Die communicatie heeft onder andere plaatsgevonden in de vorm van diverse informatie- en consultatieavonden voor bewoners en omwonenden van het gebied. Bij het opstellen van de plannen is er goed geluisterd naar wat zij belangrijk vinden, waar zij voor vrezen, etc. De plannen zijn op diverse aspecten aangepast om een antwoord te geven op de aangedragen punten.

Omdat het thema Water mogelijk het complexste onderwerp binnen de plannen is – terwijl het tegelijkertijd zo veel mensen in Arnhem aangaat – werkt KWP momenteel aan een animatiefilmpje dat in duidelijke taal uitlegt op welke wijze het tegemoetkomt aan de wettelijke eisen én de wensen en vrezen van

belanghebbenden. Dat filmpje wordt op korte termijn online gepubliceerd en breed met belanghebbenden en geïnteresseerden gedeeld, via o.a. Stadsblokkenmeinerswijk.nl, Facebook, Twitter, een nieuwsbrief en een aparte mailing voor direct belanghebbenden.